

Wieluń, dnia 28.02.2013 r.

STAROSTWO POWIATOWE

w Pajęcznie

Informacja Powiatowego Lekarza Weterynarii w Wieluniu o stanie bezpieczeństwa sanitarno-weterynaryjnego na terenie powiatu pajęczańskiego w 2012 roku

I. Zadania Inspekcji Weterynaryjnej.

Celem działania Inspekcji Weterynaryjnej jest ochrona zwierząt i ochrona zdrowia zwierząt oraz ochrona bezpieczeństwa produktów pochodzenia zwierzęcego i pasz w celu zapewnienia ochrony zdrowia publicznego.

W ramach tej funkcji wspierany jest rozwój obszarów wiejskich, podejmowane są działania ukierunkowane na wzrost konkurencyjności gospodarstw rolnych, zrównoważony rozwój obszarów wiejskich oraz poprawę jakości produkcji produktów rolnych.

Do głównych obszarów działania Inspekcji Weterynaryjnej zaliczamy:

- zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt, w tym chorób odzwierzęcych oraz biologicznych czynników chorobotwórczych (zoonoz),
- badania kontrolne zakażeń zwierząt,
- monitorowanie chorób odzwierzęcych i odzwierzęcych czynników chorobotwórczych oraz związanej z nimi oporności na środki przeciw drobnoustrojowe u zwierząt, w produktach pochodzenia zwierzęcego i paszach,
- nadzór nad przestrzeganiem wymagań weterynaryjnych w gospodarstwach utrzymujących zwierzęta gospodarskie,
- nadzór nad wprowadzaniem na rynek zwierząt,
- nadzór nad zdrowiem zwierząt przeznaczonych do rozrodu oraz jakością zdrowotną materiału biologicznego (pozyskiwanie i przechowywanie), jaj wylęgowych drobiu i produktów akwakultury,
- nadzór nad przestrzeganiem przepisów o humanitarnej ochronie zwierząt – dobrostan zwierząt (ochrona zwierząt w chowie i hodowli, w transporcie i podczas uboju),
- nadzór nad przestrzeganiem zasad identyfikacji i rejestracji zwierząt oraz przemieszczaniem zwierząt,
- prowadzenie kontroli weterynaryjnej w handlu i wywozie zwierząt oraz produktów,

- ustalanie warunków i nadzór nad eksportem produktów pochodzenia zwierzęcego z podmiotów będących pod nadzorem IW do krajów trzecich,
- nadzór nad bezpieczeństwem produktów pochodzenia zwierzęcego, w tym nad wymaganiami weterynaryjnymi przy ich produkcji, umieszczaniu na rynku oraz sprzedaży bezpośredniej,
- badanie zwierząt rzeźnych oraz produktów pochodzenia zwierzęcego,
- prowadzenie monitoringu żywności tj. monitorowania substancji niedozwolonych, pozostałości chemicznych, biologicznych, produktów leczniczych i skażeń promieniotwórczych u zwierząt, w ich wydzielinach i wydalinach, w tkankach lub narządach zwierząt, w produktach pochodzenia zwierzęcego,
- ~~- nadzór nad wytwarzaniem, obrotem i stosowaniem pasz łącznie z produkcją pierwotną~~
(uprawa zbóż, przechowywanie, transport),
- prowadzenie monitoringu pasz,
- nadzór nad stosowaniem pasz leczniczych,
- nadzór nad pozyskiwaniem i zagospodarowywaniem ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego nie przeznaczonych do konsumpcji przez ludzi (utylicacja w zakładzie utylizacyjnym),
- zarządzanie systemami informatycznymi w weterynarii.

II. Statut oraz kadry Powiatowego Inspektoratu Weterynarii.

Zarządzeniem nr 16/2011 Głównego Lekarza Weterynarii z dnia 12 stycznia 2011 roku nadano statut Powiatowemu Inspektoratowi Weterynarii w Wieluniu. Powiatowy Inspektorat Weterynarii w Wieluniu działa na podstawie:

- 1) Ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. Nr 112, poz. 744 z 2010 r. z późn. zm.)
- 2) Ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240 z późn. zm.)
- 3) Ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. Nr 31, poz. 206 z późn. zm.),
- 4) zarządzenia Nr 1 Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie organizacji wojewódzkich, powiatowych i granicznych inspektoratów weterynarii (Dz. Urz. MRiRW Nr 3 poz. 3.)

Siedzibą Inspektoratu jest miasto Wieluń, obszarem działania Inspektoratu są powiaty – **pajęczański i wieluński.**

Inspektorat prowadzi działalność w formie jednostki budżetowej w rozumieniu art. 11 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009r. o finansach publicznych. Powiatowy Lekarz Weterynarii w Wieluniu jest dysponentem III stopnia w zakresie wykonywania budżetu państwa.

Szczegółową organizację i tryb pracy Inspektoratu w Wieluniu oraz szczegółowy zakres zadań komórek organizacyjnych i stanowisk wchodzących w jego skład określa regulamin organizacyjny ustalony przez Powiatowego Lekarza Weterynarii w uzgodnieniu z Łódzkim Wojewódzkim Lekarzem Weterynarii.

W skład Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w Wieluniu wchodzi:

1. zespół do spraw ochrony zwierząt oraz ochrony zdrowia zwierząt,
2. zespół do spraw bezpieczeństwa żywności, pasz oraz ubocznych produktów zwierzęcych,
3. zespół do spraw finansowo-księgowych,
4. zespół do spraw administracyjnych.

W Powiatowym Inspektoracie Weterynarii w Wieluniu zatrudnionych było na dzień 31.12.2012 r. 14 osób, w tym Powiatowy Lekarz Weterynarii i jego Zastępca, 6 Inspektorów Weterynaryjnych, 1 Kontroler Weterynaryjny, 2 osoby w zespole finansowo- księgowym oraz 3 osoby w zespole administracyjnym.

III. Prawodawstwo Weterynaryjne

Inspekcja Weterynaryjna realizuje nałożone na nią zadania w oparciu o przepisy prawa krajowego oraz wspólnotowego, w szczególności:

a) prawo krajowe:

- ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. o **Inspekcji Weterynaryjnej** (Dz. U. Nr 121, poz.842 – tekst jednolity z późn. zm.),
- ustawa z dnia 16 grudnia 2005 r. o **produktach pochodzenia zwierzęcego** (Dz. U. Nr 17, poz. 127 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 25 sierpnia 2006 r. o **bezpieczeństwie żywności i żywienia** (Dz. U. Nr 171, poz. 1225 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o **ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt** (Dz. U. Nr 69, poz.625 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 10 grudnia 2003 r. o **kontroli weterynaryjnej w handlu** (Dz. U. Nr 16, poz. 145 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 2 kwietnia 2004 r. o **systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt** (Dz. U. Nr 91, poz. 872 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o **ochronie zwierząt** (Dz. U. Nr 106, poz. 1002 z późn. zm.)

- ustawa a dnia 22 lipca 2006 r. o **paszach** (Dz. U. Nr 144, poz. 1045)
- ustawa z dnia 6 września 2001 r. **Prawo farmaceutyczne** (Dz. U. Nr 53, poz. 33 z późn. zm.)
- ustawa z dnia 22 czerwca 2001 r. o **organizmach genetycznie zmodyfikowanych** (Dz. U. Nr 36, poz. 233)
- ustawa z dnia 21 stycznia 2005 r. o **doświadczeniach na zwierzętach** (Dz. U. Nr 33, poz. 289 z późn. zm.)

Jednocześnie do ww. ustaw wydano kilkaset aktów wykonawczych w formie rozporządzeń Rady Ministrów, Prezesa Rady Ministrów, Ministra właściwego do spraw rolnictwa, Ministra właściwego do spraw zdrowia, Ministra właściwego do spraw środowiska i Ministra właściwego do spraw administracji.

b) akty prawa Unii Europejskiej, w szczególności:

- rozporządzenie Rady (WE) nr 1255/97 z dnia 25 czerwca 1997 r. dotyczące kryteriów wspólnotowych dla miejsc postoju oraz zmieniające plan trasy określony w Załączniku do dyrektywy 91/628/EWG,
- rozporządzenie Rady Nr 2377/90 z dnia 26 czerwca 1990 r. ustanawiające wspólnotową procedurę dla określania maksymalnego limitu pozostałości weterynaryjnych produktów leczniczych w środkach spożywczych pochodzenia zwierzęcego,
- rozporządzenie Komisji (WE) nr 2629/97 z dnia 29 grudnia 1997 r. ustanawiające szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 820/97 w zakresie kolczyków, rejestrów i paszportów w ramach systemu identyfikacji i rejestracji bydła,
- rozporządzenie Komisji (WE) nr 494/98 z dnia 27 lutego 1998 r. ustanawiające szczegółowe przepisy wykonawcze do rozporządzenia Rady (WE) nr 820/97 w odniesieniu do stosowania minimalnych sankcji administracyjnych w ramach systemu identyfikacji i rejestracji bydła,
- rozporządzenie (WE) nr 1760/2000 Parlamentu Europejskiego i Rady z 17 lipca 2000 r. ustanawiające system identyfikacji i rejestracji bydła i dotyczące etykietowania wołowiny i produktów z wołowiny oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 820/97,
- rozporządzenie (WE) nr 999/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2001 r. ustanawiające przepisy dotyczące zapobiegania, kontroli i zwalczania niektórych pasażowalnych encefalopatii gąbczastych,
- rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1069/2009 z dnia 21 października 2009 r. określające przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1774/2002 (rozporządzenie o produktach ubocznych pochodzenia zwierzęcego,
- rozporządzenie (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z 28 stycznia 2002 r. ustanawiające ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołujące Europejski Urząd ds. bezpieczeństwa żywności i ustanawiające procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności,

- rozporządzenie (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie zwalczania salmonelli i innych określonych odzwierzęcych czynników chorobotwórczych przenoszonych przez żywność,
- rozporządzenie (WE) nr 998/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 maja 2003 r. w sprawie wymogów dotyczących zdrowia zwierząt stosowanych do przemieszczania zwierząt domowych o charakterze niehandlowym i zmieniające dyrektywę Rady 92/65/EWG,
- rozporządzenie Komisji (WE) nr 1082/2003 z dnia 23 czerwca 2003 r. ustanawiające szczegółowe zasady w celu wykonania rozporządzenia (WE) nr 1760/2000 Parlamentu Europejskiego i Rady w zakresie minimalnego poziomu kontroli przeprowadzanych w ramach systemu identyfikacji i rejestracji bydła,
- rozporządzenie (WE) Nr 1829/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 września 2003 r. w sprawie genetycznie zmodyfikowanej żywności i paszy,
- rozporządzenie (WE) Nr 1830/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 września 2003 r. dotyczące możliwości śledzenia i etykietowania organizmów zmodyfikowanych genetycznie oraz możliwości śledzenia żywności i produktów paszowych wyprodukowanych z organizmów zmodyfikowanych genetycznie i zmieniające dyrektywę 2001/18/WE,
- rozporządzenie (WE) Nr 1831/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 września 2003 r. w sprawie dodatków stosowanych w żywieniu zwierząt,
- rozporządzenie (WE) nr 1946/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie transgranicznego przemieszczania organizmów genetycznie zmodyfikowanych,
- rozporządzenie (WE) nr 2160/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 listopada 2003 r. w sprawie zwalczania salmonelli i innych określonych odzwierzęcych czynników chorobotwórczych przenoszonych przez żywność,
- rozporządzenie Rady (WE) nr 21/2004 z dnia 17 grudnia 2003 r. ustanawiające system identyfikacji i rejestrowania owiec i kóz oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1782/2003 i dyrektywy 92/102/EWG i 64/432/EWG,
- rozporządzenie Komisji (WE) nr 136/2004 z dnia 22 stycznia 2004r. ustanawiające procedurę kontroli weterynaryjnej we wspólnotowych punktach kontroli granicznej dotyczącą produktów przywożonych z państw trzecich,
- rozporządzenie Komisji (WE) nr 499/2004 z dnia 17 marca 2004 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1082/2003 w zakresie terminu i wzoru sprawozdań w sektorze bydła,
- rozporządzenie Komisji (WE) nr 599/2004 z dnia 30 marca 2004 r. dotyczące przyjęcia zharmonizowanego wzoru świadectwa i sprawozdania z kontroli związanych z wewnątrzwspólnotowym handlem zwierzętami i produktami pochodzenia zwierzęcego,
- rozporządzenie Komisji (WE) nr 745/2004 z dnia 16 kwietnia 2004r. ustanawiające środki w odniesieniu do przywozu produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do indywidualnego spożycia,
- rozporządzenie (WE) nr 852/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie higieny środków spożywczych,
- rozporządzenie (WE) nr 853/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiające szczególne przepisy dotyczące higieny w odniesieniu do żywności pochodzenia zwierzęcego,

- rozporządzenie (WE) nr 854/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. ustanawiające szczególne przepisy dotyczące organizacji urzędowych kontroli w odniesieniu do produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do spożycia przez ludzi,
- rozporządzenie (WE) nr 882/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie kontroli urzędowych przeprowadzanych w celu sprawdzenia zgodności z prawem paszowym i żywnościowym oraz regułami dotyczącymi zdrowia zwierząt i dobrostanu zwierząt,
- rozporządzenie Komisji (WE) nr 911/2004 z dnia 29 kwietnia 2004r. wykonujące rozporządzenie nr 1760/2000/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w zakresie kolczyków, paszportów i rejestrów
- rozporządzenie Komisji (WE) nr 37/2005 z dnia 12 stycznia 2005 r. w sprawie monitorowania temperatur w środkach transportu, podczas magazynowania oraz składowania głęboko mrożonych środków spożywczych przeznaczonych do spożycia przez ludzi,
- rozporządzenie (WE) nr 183/2005 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 stycznia 2005 r. ustanawiające wymagania dotyczące higieny pasz,
- rozporządzenie (we) nr 396/2005 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 lutego 2005 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych poziomów pozostałości pestycydów w żywności i paszy pochodzenia roślinnego i zwierzęcego oraz na ich powierzchni, zmieniające dyrektywę Rady 91/414/EWG,
- rozporządzenie Komisji (WE) nr 644/2005 z dnia 27 kwietnia 2005r. ustanawiające specjalny system identyfikacji bydła trzymanego w celach kulturalnych i historycznych w oficjalnie zatwierdzonych gospodarstwach, zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1760/2000 Parlamentu Europejskiego i Rady,
- rozporządzenie Komisji (WE) nr 1003/2005 z dnia 30 czerwca 2005r. wdrażające rozporządzenie (WE) nr 2160/2003 w odniesieniu do celu wspólnotowego ograniczenia powszechnego występowania niektórych serotypów salmonelli w stadach hodowlanych gatunku Gallus gallus oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 2160/2003,
- rozporządzenie Komisji (WE) nr 1168/2006 z dnia 31 lipca 2006r. w sprawie wykonania rozporządzenia (WE) nr 2160/2003 w odniesieniu do celu wspólnotowego ograniczenia częstości występowania niektórych serotypów salmonelli w stadach kur niosek gatunku Gallus gallus oraz zmieniającym rozporządzenie (WE) nr 1003/2005,
- rozporządzenie Komisji (WE) nr 1505/2006 z dnia 11 października 2006r. wdrażające rozporządzenie Rady (WE) nr 21/2004 w zakresie minimalnego poziomu kontroli prowadzonych w związku z identyfikacją i rejestrowaniem owiec i kóz,
- rozporządzenie Komisji (WE) nr 1688/2005 z dnia 14 października 2005r. wprowadzające w życie rozporządzenie (WE) nr 853/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do specjalnych gwarancji dotyczących Salmonelli związanych z wysyłkami niektórych mięs i jaj do Finlandii i Szwecji,
- rozporządzeniu Rady (WE) Nr 1099/2009 z dnia 24 września 2009 r. w sprawie ochrony zwierząt podczas ich uśmiercania.
- rozporządzenie Komisji (WE) nr 2073/2005 z dnia 15 listopada 2005r. w sprawie kryteriów mikrobiologicznych dotyczących środków spożywczych,
- rozporządzenie Komisji WE nr 2074/2005 z dnia 5 grudnia 2005r. ustanawiające środki wykonawcze w odniesieniu do niektórych produktów objętych rozporządzeniem (WE) nr 853/2004 i do organizacji urzędowych kontroli na mocy rozporządzeń (WE) nr 854/2004 oraz

(WE) nr 882/2004, ustanawiające odstępstwa od rozporządzenia (WE) nr 852/2004 i zmieniające rozporządzenia (WE) nr 853/2004 oraz (WE) nr 854/2004,

- rozporządzenie Komisji (WE) nr 2075/2005 z dnia 5 grudnia 2005r. ustanawiające szczególne przepisy dotyczące urzędowych kontroli w odniesieniu do włośieni (*Trichinella*) w mięsie,
- rozporządzenie Komisji (WE) nr 2076/2005 z dnia 5 grudnia 2005r. ustanawiające środki przejściowe do celów wdrożenia rozporządzeń (WE) nr 853/2004, (WE) nr 854/2004 oraz (WE) nr 882/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady oraz zmieniające rozporządzenia (WE) nr 853/2004 oraz (WE) nr 854/2004.

Dodatkową podstawą działania Inspekcji Weterynaryjnej o charakterze norm wewnętrznych są plany gotowości zwalczania chorób zakaźnych zwierząt wydane na podstawie art. 54 ust. 1 ustawy o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt. Plany gotowości opracowane zostały dla zwalczania następujących chorób zakaźnych zwierząt:

- pryszczycza (FMD)
- klasyczny pomór świń (CSF)
- afrykański pomór świń (ASF)
- choroba pęcherzykowa świń (SVD)
- gąbczasta encefalopatia bydła (BSE)
- rzekomy pomór drobiu (Newcastle Disease)
- wysoce zjadliwa grypa ptaków (HPAI)
- wirusowa posocznica krwotoczna ryb łososiowatych (VHS)
- choroba niebieskiego języka (BTV)
- grypa ptaków

Ponadto Powiatowy Inspektorat Weterynarii w Wieluniu w 2012 roku realizował następujące działania mające na celu:

A. Monitorowanie występowania chorób zakaźnych zwierząt takich jak:

- 1) gruźlica bydła (TBC),
- 2) bruceloza bydła (BrB),
- 3) enzootyczna białaczka bydła (EBB),
- 4) gąbczasta encefalopatia bydła (BSE),
- 5) bruceloza kóz i owiec,
- 6) salmonelloza w stadach kurcząt brojlerów oraz niosek gatunku kura (*Gallus gallus*),
- 7) klasyczny pomór świń u świń i dzików,
- 8) choroba pęcherzykowa świń,
- 9) pryszczycza bydła,
- 10) choroba niebieskiego języka u owiec i bydła,
- 11) gorączka Q u bydła,

- 12) IBR- IPV u bydła,
- 13) HPAI,
- 13) wścieklizna lisów wolno żyjących.

1. W roku 2012 na terenie powiatu pajęczańskiego kontynuowano realizację Programu zwalczania choroby Aujeszkiego u świń, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 27 kwietnia 2009 r. zmieniającego Rozporządzenie w sprawie wprowadzenia programu zwalczania choroby Aujeszkiego u świń (Dz. U. z 2009 r., Nr 74, poz. 631). Przewidywany czas realizacji programu został rozłożony na lata 2008-2014. Programem są objęte wszystkie stada świń, w programie uczestniczą gospodarstwa, dla których istnieje obowiązek rejestracji zgodnie z ustawą z dnia 2 kwietnia 2004 r. o systemie identyfikacji i rejestracji zwierząt. Udział hodowców i producentów świń w programie jest obowiązkowy. Głównym celem wprowadzenia programu jest uwolnienie terytorium Rzeczypospolitej od tej choroby. W dniu zakończenia programu wszystkie województwa zostaną uznane za urzędowo wolne od wirusa choroby Aujeszkiego u świń. Realizacja programu w konsekwencji ma umożliwić swobodny handel trzodą chlewną z państwami które są wolne od w/w jednostki.

W roku 2012 na terenie powiatu pajęczańskiego wykonano ogółem **2383 badań** w kierunku choroby Aujeszkiego w **1025 stadach**.

W stosunku do roku 2011 nie stwierdzono nowych stad z wynikiem dodatnim.

2. BSE (gąbczasta encefalopatia bydła) – badaniu podlegały wszystkie sztuki w wieku powyżej 72 m-cy ubite w rzeźni (ubój normalny), sztuki powyżej 48 m-cy z uboju sanitarnego i z konieczności, powyżej 48 miesięcy sztuki padłe.

W 2012 roku zostały zbadane 1305 sztuk bydła w rzeźniach oraz 93 sztuki bydła padłe w gospodarstwie w kierunku BSE oraz 12 sztuk owiec i 5 kóz w kierunku scrapie **(wszystkie wyniki ujemne)**

3. Enzootyczna białaczka bydła (EBB)- zbadano w 2012 roku 1400 sztuk bydła powyżej 24 m-ca życia 385 stadach. **(wyniki ujemne)**.

4. Bruceloza bydła – zbadano 1400 sztuk bydła powyżej 12 m-ca życia w 385 stadach **(wyniki ujemne)**.

5. Gruźlica bydła (Tbc) – zbadano 2755 sztuk w wieku powyżej 6 tygodnia w 431 stadach **(wyniki ujemne)**.

6. Bruceloza owiec – zbadano 63 sztuk w 9 gospodarstwach obejmując zgodnie z rozporządzeniem 5% zagród. **(wyniki ujemne)**.

7. Choroba pęcherzykowa świń – zbadano 10 sztuk w 10 stadach świń **(wyniki ujemne)**.

8. Pruszczycza bydła – zbadano 10 sztuk w 10 stadach bydła (**wyniki ujemne**).

9. Pomór klasyczny u trzody chlewnej – zbadano 15 sztuk w 15 stadach świń, natomiast w zakresie badań dzików – zbadano 6 sztuk odstrzelonych dzików przez myśliwych (**wyniki ujemne**).

10. Wścieklizna zwierząt - przeprowadzono dwukrotne szczepienie lisów dzikich. Do badań monitoringowych w kierunku obecności markera szczepionkowego oraz poziomu przeciwciał pobrano **62** sztuk odstrzelonych lisów. (**wyniki ujemne**).

Zaszczepiono **7281 psów** oraz **5 kotów** przeciwko wściekliźnie.

11. Salmonella – nadzorowano

Ilość gospodarstw	7	5	0	0	1	1

W stadach wyżej wymienionych przeprowadzono 29 badania w kierunku Salmonelli (w 24 stadach brojlerów gatunku Gallus gallus, w 2 stadach gęsi) (**wyniki ujemne**)

Ilość gospodarstw	5	5	0	0

W stadach wyżej wymienionych przeprowadzono 13 badań w kierunku Salmonelli. Zbadano w tych stadach **ogółem 13750 sztuk niosek** (**wyniki ujemne**).

0	0	0	0	0	0

12. Grypa ptaków o wysokiej zjadliwości HPAI- w tym celu pobrano 20 prób krwi od gęsi rzeźnych (**wyniki ujemne**)

13. Choroba niebieskiego języka – w 2 cyklach w 2012 roku zbadano ogółem 28 sztuki bydła w 5 stadach oraz 28 sztuk owiec w 4 stadach - razem 56 próby (**wyniki ujemne**).

14. IBR/IPV u bydła – zbadano 14 sztuk w 14 gospodarstwach (**wyniki ujemne**).

15. Gorączka Q u owiec – zbadano 14 sztuk w 14 gospodarstwach (**wyniki ujemne**).

B. Nadzór nad identyfikacją i rejestracją zwierząt.

Organy Inspekcji Weterynaryjnej sprawują nadzór w zakresie identyfikacji i rejestracji zwierząt. Organy IW sprawując przedmiotowy nadzór:

1) mają w szczególności prawo do bezpośredniego dostępu do danych zawartych w rejestrze prowadzonym przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w zakresie dotyczącym zwierząt gospodarskich oznakowanych, Polski Związek Hodowców Koni, Polskie Towarzystwo Kuców Szetlandzkich, Stowarzyszenie Hodowców i Użytkowników Kłusaków oraz Polski Klub Wyścigów Konnych w zakresie dotyczącym zwierząt z rodziny koniowatych i dokonywania korekt, uzupełnień w ww. rejestrach, a także do wprowadzania do rejestru zwierząt gospodarskich oznakowanych informacji o statusie epizootycznym siedzib stad,

2) przeprowadzają kontrole na miejscu w siedzibie stada dotyczące oznakowania i rejestracji zwierząt, w szczególności wypełniania obowiązku prowadzenia księgi rejestracji i wyposażenia bydła oraz koniowatych w paszporty,

Powiatowy Inspektorat Weterynarii w Wieluniu przeprowadził na terenie powiatu pajęczańskiego w roku 2012 kontrole w obszarze Identyfikacji i Rejestracji Zwierząt (IRZ) oraz kontrole wymogów wzajemnej zgodności (CC) wg poniżej zamieszczonej tabeli

Powiat	Ilość przeprowadzonych Kontroli Wymogów Wzajemnej Zgodności (CC) w 2012 r.	Kontrole CC w Obszarze B przeprowadzone w 2012 r.	Ilość Kontroli IRZ przeprowadzonych w 2012 r.
Pajęczno	173	53	92

C. Nadzór nad humanitarną ochroną zwierząt.

Ważnym elementem działalności i realizacji przez Inspekcję Weterynaryjną zadań ustawowych jest prowadzony przez nią nadzór nad przestrzeganiem przepisów o ochronie zwierząt. Oprócz kontroli przestrzegania przepisów o ochronie zwierząt w gospodarstwach, w transporcie, a także podczas uboju zwierząt rzeźnych, Inspekcja Weterynaryjna w Polsce, jako jedyna tego typu służba w unii Europejskiej, sprawuje również nadzór nad przestrzeganiem przepisów weterynaryjnych oraz przepisów dotyczących dobrostanu zwierząt w schroniskach dla bezdomnych zwierząt. Inspekcja Weterynaryjna kontroluje gospodarstwa utrzymujące zwierzęta, sprawdzając przestrzeganie przepisów o ochronie zwierząt, ze szczególnym uwzględnieniem gospodarstw utrzymujących świnie, cielęta i kury nieśne.

Raport z kontroli gospodarstw utrzymujących zwierzęta gospodarskie

	Kury nioski				Cięta	Świnie	Brojlery
	Wolny wybieg	Ściółka	Kl. Wzboga- cone	Kl. niewzbog- acone			
System utrzymania							
Liczba gospodarstw	6	2	1	0	4700	4168	14
Liczba skontrolowanych gospodarstw	2	0	1	0	215	192	5
Liczba gospodarstw w których stwierdzono nieprawidłowości	0	0	0	0	36	42	0
Liczba stwierdzonych nieprawidłowości dotyczących:							
personelu	0	0	0		0	0	0
dozoru							
właścicielskiego	0	0	0		0	0	0
prowadzenia rejestrów	0	0	0		0	0	0
swobody ruchu	0	0	0		3	12	0
wystarczającej przestrzeni	0	0	0		0	8	0
budynków i pomieszczeń	0	0	0		49	68	0
minimalnego oświetlenia	0	0	0		0	7	0
powierzchni podłogi						0	0
materiału manipulacyjnego						0	
sprzętu	0	0	0		0	0	0
paszy, wody i innych	0	0	0		65	44	0
poziomu hemoglobiny					0		
paszy bogatej we włókno					0	0	
okaleczeń	0	0	0		0	0	0
metod chowu	0	0	0		0	0	0
Suma stwierdzonych nieprawidłowości	0	0	0		117	139	0

	Bydło z wyj. cieląt	Owce	Kozy	Kury z wyjątkiem młosek i brojlerów	Ptaki bezzrębie- niowe	Kaczki	Gęsi	Zwierzęta futerkowe	Indyki	Inne
Liczba gospodarstw	4700	160	107	2	1	2	4	0	0	409
Liczba skontrolowanych	215	8	6	2	0	0	0	0	0	22

gospodarstw										
Liczba gospodarstw w których stwierdzono nieprawidłowości	36	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Liczba stwierdzonych nieprawidłowości dotyczących:										
personelu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
dozoru										0
właścicielskiego	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
prowadzenia rejestrów	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
swobody ruchu	3	1	0	0	0	0	0	0	0	0
budynków i pomieszczeń	49	1	0	0	0	0	0	0	0	1
sprzętu	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1
paszy, wody i innych	65	1	0	0	0	0	0	0	0	1
okaleczeń	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
metod chowu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Suma stwierdzonych nieprawidłowości	117	5	0	0	0	0	0	0	0	4

W zakresie nadzoru nad przestrzeganiem przepisów o ochronie zwierząt w transporcie, Inspekcja Weterynaryjna prowadzi rejestry przewoźników oraz środków transportu zatwierdzonych do długotrwałego transportu, a także przeprowadza kontrole przy każdym załadunku oraz rozładunku zwierząt, podczas transportu drogowego, w miejscach docelowych, w punktach skupu, miejscach wysyłki, punktach kontroli i punktach przeładunku. Kontrole muszą obejmować odpowiednią liczbę zwierząt transportowanych każdego roku w obrębie każdego państwa członkowskiego.

Na koniec 2012 r. było zarejestrowanych 13 przewoźników zatwierdzonych do przewozów trwających do 8 godzin oraz 1 przewoźnik zatwierdzony do przewozów powyżej 8 godzin.

Na koniec 2012 roku działalność związaną z obrotem zwierzętami, pośrednictwem w obrocie lub skupem zwierząt zajmowało się 9 podmiotów. Przeprowadzono tam łącznie 18 kontroli weterynaryjnych

Roczny raport z kontroli środków transportu wykorzystywanych do przewozu zwierząt pod względem dobrostanu zwierząt

PRZEZNACZENIE ZWIERZĄT	TRANSPORTOWANE ZWIERZĘTA (w sztukach)					
	Bydło	Świnie	Owce / kozy	Koniowate	Drób i zającowate	Inne gatunki
a Różne	8381	195251	36	2	1809664	0

b Przeznaczone na eksport	0	0	0	0	0	0
c Importowane do celów hodowlanych	33	3444	0	0	44880	0
d inne	0	0	0	0	0	0
Łącznie (a+b+c+d)	8414	198695	36	2	1854544	0

Liczba przeprowadzonych kontroli	Liczba środków transportu	Liczba zwierząt					
		Bydło	Świnie	Owce/kozy	Koniowate	Drób i zającowate	Inne gatunki
a Podczas transportu drogowego	0	0	0	0	0	0	0
b w miejscu docelowym	1391	1673	51932	0	0	339860	0
c1 na targach, w punktach skupu	347	0	9190	0	32	0	0
c2 w miejscu wysyłki	0	0	0	0	0	0	0
c3 w miejscu odpoczynku	0	0	0	0	0	0	0
a+b+c1+c2+c3	1738	1673	61122	0	32	339860	0
d Kontrola dokumentacji	1738	335	1273	0	10	120	0

W zakresie nadzoru nad humanitarną ochroną zwierząt terenowe organy Inspekcji Weterynaryjnej mają też obowiązek wydawania rolnikom zaświadczeń, że gospodarstwo spełnia minimalne warunki utrzymywania zwierząt (zapewnia dobrostan zwierząt) w zakresie, który jest niezbędny, by ubiegać się lub otrzymać pomoc finansową lub dofinansowanie ze środków Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej (EFOR i GR). W 2011 r. terenowe organy Inspekcji Weterynaryjnej wydały **łącznie 26 powyższych zaświadczeń**.

IV. Nadzór nad paszami oraz ubocznymi produktami pochodzenia zwierzęcego.

Wykaz podmiotów nadzorowanych przez Inspekcję Weterynaryjną na terenie powiatu wieluńskiego w zakresie pasz prezentuje poniższa tabela.

W nadzorowanych podmiotach w roku 2012 przeprowadzono następujące kontrole weterynaryjne

Kontrole w zależności od rodzaju działalności w sektorze paszowym

Rodzaj podmiotu działającego na rynku pasz	Liczba podmiotów działających na rynku pasz	Liczba urzędowych kontroli (inspekcji)	Liczba podmiotów będących przedmiotem wszczęcia postępowania administracyjnego lub karnego
Wytwórcy materiałów paszowych	161	10	0
Pośrednicy, dystrybutorzy i detaliści	11	26	0
Hodowcy zwierząt gospodarskich	2107	61	0
Wytwórcy karm dla zwierząt domowych	1	4	1
Innego rodzaju działalności w zakresie pasz	3	3	0
Łącznie	2283	104	1

W zakresie urzędowej kontroli pasz (gospodarstwa, punkty obrotu pasz, wytwórnie pasz), w roku 2012 pobrano następujące ilości prób:

Pobieranie próbek w zależności od rodzaju działalności w sektorze paszowym		
Ilość pobranych próbek		
Rodzaj podmiotu działającego na rynku pasz	Poddane badaniom	W tym nie spełniające wymagań
Wytwórcy materiałów paszowych	7	0
Wytwórcy karm dla zwierząt domowych	6	0
Hodowcy zwierząt gospodarskich	13	0
Łącznie	26	0

w podanych niżej kierunkach:

Lp	Kierunek badania	Liczba pobranych próbek
1	Wykrywanie obecności pałeczek z rodzaju Salmonella	7
2	Wykrywanie obecności przetworzonego białka zwierzęcego w paszach metodą mikroskopową	5
3	Oznaczanie zawartości rtęci w paszach	1
4	Oznaczanie zawartości arsenu w paszach	1
5	Oznaczanie zawartości pestycydów fosforoorganicznych w paszach	1
6	Oznaczanie zawartości/obecności kokcydiostatyków jonoforowych w paszach (salinomycyna, monenzyna, lasalocid, narazyna) - pasze niedocelowe	1
7	Wykrywanie obecności substancji wykazujących działanie anaboliczne w paszach i wodzie (grupa A1 - A5)	1
8	Wykrywanie obecności w paszach weterynaryjnych produktów leczniczych skreślonych z rejestru środków farmaceutycznych (A6) - nitrofurany	1
9	Oznaczanie cezu-134 i cezu-137 w paszach	1
10	badanie zawartości miedzi w mieszankach paszowych	1
11	Badanie zawartości selenu w premiksach i mieszankach paszowych	1
12	Badanie zawartości białka ogólnego, tłuszczu surowego, skrobi i cukrów i szacowanie EM w mieszankach paszowych dla drobiu	1
13	Badanie zawartości makroelementów (P, Ca, Mg, Na, K) w mieszankach paszowych i chlorków w materiałach paszowych	1
14	Badanie szkodników żywych w środkach żywienia zwierząt	1

15	Badanie zanieczyszczeń botanicznych (sporysz, rącznik, nasiona chwastów zawierających subst. toksyczne, niepożądane nasiona i owoce) w materiałach paszowych	1
16	Wykrywanie i ilościowe oznaczanie organizmów genetycznie zmodyfikowanych (GMO)	1
	Łącznie	26

Inspekcja Weterynaryjna prowadzi również nadzór nad ubocznymi produktami pochodzenia zwierzęcego (transport, przetwarzanie oraz stosowanie polepszaczy gleb).

Rodzaj działalności		Liczba podmiotów nadzorowanych	Liczba dokonanych kontroli	Liczba stwierdzonych niezgodności	Liczba podmiotów, w stosunku do których wszczęto postępowanie administracyjne
0		1	2	3	4
Transport ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego kategorii 3	1	2	2	1	0
Zakłady techniczne przetwarzające uboczne produkty pochodzenia zwierzęcego	2	5	10	6	1
Podmioty stosujące polepszacze gleby	3	2	2	0	0

II. Informacja dotycząca nadzoru nad zakładami produkującymi żywność pochodzenia zwierzęcego na terenie powiatu pajęczańskiego

Na terenie powiatu Pajęczno pod nadzorem sanitarno- weterynaryjnym tutejszego Inspektoratu Weterynarii znajduje się 64 firm i zakładów branży mięsnej (mięsa czerwonego i mięsa białego) i branży mleczarskiej wraz z punktami skupu mleka, fermy jaj konsumpcyjnych, podmioty zajmujące się transportem i pośrednictwem w obrocie produktów pochodzenia zwierzęcego, zakłady prowadzące działalność marginalną ograniczoną i lokalną i inne.

Zakłady spełniają wymagane prawem krajowym i Unii Europejskiej warunki weterynaryjne i w zależności od rodzaju prowadzonej działalności są zatwierdzone lub zarejestrowane decyzjami Powiatowego Lekarza Weterynarii w Wieluniu i zakwalifikowane do poszczególnych grup. Są to:

- a. 15 zakładów branży mięsa czerwonego (rzeźnie, zakłady rozbioru i przetwórstwa mięsa czerwonego), w tym 11 zakładów prowadzi działalność produkcyjną w zakresie uboju trzody chlewnej i bydła, 10 zakładów prowadzi działalność produkcyjną w zakresie rozbioru mięsa wieprzowego i/lub wołowego i 2 zakłady prowadzące działalność produkcyjną w zakresie przetwórstwa mięsa wieprzowego i/lub wołowego. Wszystkie zakłady posiadają zatwierdzenie do handlu- czyli do produkcji i sprzedaży na cały rynek Unii Europejskiej oraz część z nich posiada uprawnienia eksportowe do krajów trzecich.

- b. 2 zakłady branży mięsa białego- jeden zakład zatwierdzony do produkcji i sprzedaży na rynek Unii Europejskiej- Ubojnia Drobiu w Gawłowie (prowadząca ubój drobiu i rozbiór mięsa drobiowego) oraz drugi zakład prowadzący rozbiór mięsa drobiowego i produkcję surowych produktów mięsnych z mięsa drobiowego (kebab)- zakład „Europe Trade” w Sulmierzycach ,
- c. 1 zakład branży mleczarskiej- Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Pajęcznie, prowadząca skup i przetwórstwo mleka, zatwierdzona do produkcji i sprzedaży na rynek Unii Europejskiej i posiadająca uprawnienia w zakresie eksportu swoich produktów do krajów trzecich,
- d. 5 podmiotów prowadzących rozbiór i przetwórstwo mięsa w ramach działalności marginalnej lokalnej i ograniczonej (dział mięsny sklepu Intermarche w Pajęcznie i zakłady w Stróży, Makowiskach, Strzelcach Wielkich i Brzeźnicy Nowej).
- e. 3 podmioty prowadzące sprzedaż bezpośrednią.
- f. 5 podmiotów zajmujących się prowadzeniem transportu produktów pochodzenia zwierzęcego.
- g. 7 podmiotów zajmujących się prowadzeniem pośrednictwa w obrocie żywnością pochodzenia zwierzęcego.
- h. 5 fermy produkcji jaj kurzych konsumpcyjnych.

Kontrole w zakładach odbywają się z częstotliwością określoną w planach kontroli opracowanych przez Powiatowego Lekarza Weterynarii w Wieluniu i Instrukcji Głównego Lekarza Weterynarii, które zakładają przeprowadzenie w każdym zakładzie kontroli kompleksowej okresowej i następnie analizy ryzyka, która wyznacza następnie minimalną częstotliwość kontroli. W zakładach produkujących żywność pochodzenia zwierzęcego odbywają się kontrole szczegółowe wszystkich warunków i wymagań weterynaryjnych w zakładzie, wykonywane przez pracowników Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w Wieluniu wraz z udokumentowaniem kontroli na protokole SPIWET. Dodatkowo wykonywane są kontrole w zakładach w ramach nadzoru przez wyznaczonymi przez Powiatowego Lekarza Weterynarii w Wieluniu urzędowymi lekarzami weterynarii, wykonywane zgodnie z wyznaczeniem, którzy w zakładach ubojowych prowadzą stały nadzór- w trakcie całego cyklu ubojowego.

Na terenie powiatu Pajęczno w zakładach ubojowych przeprowadzono w 2012r. nadzór nad ubojem i badaniem następującej ilości zwierząt:

Lp.	Rodzaj zwierząt rzeźnych	Ilość ubitych zwierząt
1	Trzoda chlewna	134927
2	Bydło ogółem	3592
3	Kurczęta rzeźne	683484

4	Owce	30
5	Dziki	119
6	Zwierząt ubite w gospodarstwie (świnie)	637

Na terenie Powiatu Pajęczno znajduje się dodatkowo:

- a. 17 punktów skupu mleka (należące do OSM Pajęczno)
- b. 4 stacji niskiego schładzania (należące do OSM Radomsko), które są obecnie kontrolowane nie rzadziej niż 2 razy w roku.

Na terenie powiatu Pajęczno znajduje się 673 gospodarstw, w których prowadzi się produkcję mleka i sprzedaż do podmiotów skupowych. W 2012 r. przeprowadzano kontrole w zakresie sprawdzenia warunków weterynaryjnych przy pozyskiwaniu mleka w gospodarstwie.

Największym podmiotem skupującym mleko surowe z gospodarstw jest Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Pajęcznie, która już z ponad 85 gospodarstw prowadzi indywidualny odbiór mleka ze zbiorników schładzających. Drugim dużym podmiotem skupowym jest Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Radomsku.

Z terenu powiatu Wieluń prowadzono wysyłki mięsa wieprzowego do Ukrainy, Mongolii, Turkmenistanu, Haiti, Wybrzeża Kości Słoniowej, Hongkongu oraz wysyłki mleka odtłuszczonego w proszku do Algierii, Egiptu, Pakistanu oraz wysyłki lodów mlecznych do Chorwacji.

Pracownicy Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w Wieluniu prowadzą ponadto pobieranie próbek do badań monitoringowych w zakresie pozostałości chemicznych, biologicznych i produktów leczniczych u zwierząt żywych, w tkankach lub narządach zwierząt po uboju, w środkach spożywczych pochodzenia zwierzęcego oraz w środkach żywienia zwierząt.

W 2012r. w w/w zakresie zostało pobranych w rzeźniach i w gospodarstwach 113 próbek.

W w/w wymienionych zakładach przeprowadzono w 2012r. ogółem 252 kontrole, w tym 6 kontroli środków transportu.

III. Weterynaryjna kontrola w handlu pomiędzy Polską, a państwami członkowskimi Unii Europejskiej, a także przy imporcie do Polski z krajów nienależących do Unii Europejskiej.

Kontrola weterynaryjna w handlu jest to kontrola zwierząt i produktów pochodzenia zwierzęcego wykonywana w ramach nadzoru nad obrotem nimi pomiędzy poszczególnymi państwami członkowskimi Unii Europejskiej - czyli w ramach wspólnego rynku. Zgodnie z polityką Unii Europejskiej w zakresie swobodnego przepływu zwierząt i produktów pochodzenia zwierzęcego, rynek wewnętrzny obejmuje obszar wszystkich państw członkowskich bez granic wewnętrznych.

W myśl generalnej reguły wzajemnego uznawania wyników kontroli przeprowadzonych przez służby poszczególnych państw członkowskich, przesyłka zwierząt lub produktów pochodzenia zwierzęcego, która została poddana kontroli przeprowadzonej przez organy Inspekcji Weterynaryjnej w sposób zgodny z obowiązującym prawem wspólnotowym, przy wprowadzeniu jej do obrotu na terytorium jednego z krajów członkowskich, może być bez dodatkowej kontroli wprowadzona do obrotu w każdym innym kraju będącym członkiem Wspólnoty.

W wyniku tak przeprowadzonej kontroli państwo członkowskie musi jednak zagwarantować, iż przesyłki zwierząt i produktów pochodzenia zwierzęcego:

- 1) spełniają wszystkie szczegółowe normy i standardy weterynaryjne określone w przepisach o zdrowiu zwierząt i zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, w przepisach o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich lub przepisach o bezpieczeństwie zdrowotnym produktów pochodzenia zwierzęcego;
- 2) są oznakowane, etykietowane oraz zaopatrzone w świadectwo zdrowia lub inny wymagany dokument, który towarzyszy im aż do ostatecznego odbiorcy wskazanego w tym dokumencie;
- 3) pochodzą od podmiotów, które podlegają regularnym kontrolom weterynaryjnym;
- 4) nie pochodzą od podmiotów, ani z terenów lub regionów, które są przedmiotem restrykcji administracyjnych lub środków ochronnych wprowadzonych z powodu podejrzenia lub wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt podlegającej obowiązkowi zwalczania;
- 5) będą transportowane w odpowiednich środkach transportu, których stan jest zgodny z zasadami określonymi w prawie wspólnotowym.

POWIAZOMY LEKARZ WETERYNARIJ
W WIELUNIU
[Signature]
DR. MED. GRZEGORZ ŁUCZAK

Wieluń, dnia 19 kwietnia 2013 r.

Znak: PIW.0416.org.11.2.2013

***Starostwo Powiatowe
w Pajęcznie***

Powiatowy Lekarz Weterynarii w Wieluniu przekazuje w załączeniu uzupełnienie do własnego opracowania: „Informacja Powiatowego Lekarza Weterynarii w Wieluniu o stanie bezpieczeństwa sanitarno- weterynaryjnego na terenie powiatu pajęczańskiego w 2012r.

Ad. do części II. Informacja dotycząca nadzoru nad zakładami produkującymi żywność pochodzenia zwierzęcego na terenie powiatu pajęczańskiego.

„Z terenu powiatu Pajęczno prowadzono w 2012roku następujące wysyłki produktów pochodzenia zwierzęcego do krajów trzecich:

- a) wysyłki mięsa wieprzowego do następujących państw trzecich: Ukrainy, Mongolii, Turkmenistanu, Aruby, Angoli, Haiti, Wybrzeża Kości Słoniowej, Hongkongu,
- b) wysyłki mleka odtłuszczonego w proszku do Algierii, Egiptu i Malawi,
- c) wysyłki lodów mlecznych do Chorwacji,
- d) wysyłka pasz dla gołębi do Libii.”

POWIATOWY LEKARZ WETERYNarii
W WIELUNIU
G. Luczak
lek.wet. Grzegorz Łuczak